

Arbejdet med synopsis i undervisningen: første forløb

Undervisningen op til første synopsis

Det første forløb er første møde med psykologi som et videnskabeligt fag, så derfor er det vigtigt at man fra starten får grundlagt nogle helt basale måder at arbejde med faget på. Det anbefales at lægge arbejdet til rette dels ud fra det tematiske indhold, så det dækker læreplanen samt de faglige mål på enten C –eller B niveau. Dette kan ske i en progression over 4 mulige faser, hvor man gradvis inddrager læreplanens faglige mål. Dette er skitseret i oversigten.

Der er nogle basismål, som må indgå i undervisningen både på C- og B-niveau fra starten nemlig

- demonstrere kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske
- redegøre for samt kritisk forholde sig til psykologiske teorier og begreber
- anvende psykologisk viden på konkrete problemstillinger og aktuelt stof
- formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat

De fleste vil nok starte med et tematisk forløb, hvori der kan indgå både teori, empiri og avisartikler om et bestemt psykologisk emne, således at eleverne fra starten får et indblik i, hvordan psykologisk viden kan bruges til at belyse en kendt problemstilling. Man kan vælge at arbejde med én eller to teoretiske forklaringer og et par undersøgelser fx fra Forskningsnyt fra Psykologi. Man kan lægge arbejdet tilrette, så man når samtlige læringsmål og samtidig giver dem et godt indblik i, hvordan faget arbejder.

Det er vigtigt fra starten, at eleverne får et indblik i, hvad man forstår ved en teori, og at man er nødt til at se på en sådan teori med kritiske øjne, fx i forhold til dens styrke og begrænsninger. Ligeledes kan man med de første undersøgelser komme ind på psykologisk metode ved at vælge fx et eksperiment og en spørgeskemaundersøgelse. Det kan på en helt enkel måde lægge op til det senere arbejde med, hvordan viden genereres i psykologi. Det er en vigtig del af den nye læreplan, og det er blandt andet også her, man kan lave en platform for et muligt samarbejde i AT og studieretninger.

Her er nogle arbejdsspørgsmål omkring **teori**, som har vist sig brugbare i den første fase, så eleverne får en grundlæggende forståelse for, hvad psykologisk teori er

1. Hvem har fremsagt teorien?
2. Hvilke antagelser hviler teorien på?
3. Hvad siger teorien? Redegørelse for teoriens beskrivelser eller forudsigelser.
4. Hvilke begreber indeholder teorien?
5. I hvilket omfang kan teorien beskrive det, vi iagttager? Er der noget den ikke kan beskrive af det, som vi ser? Er der noget af det, vi ser, som modsiger teorien?
6. Er teorien underbygget af empiriske undersøgelser?

Her er nogle arbejdsspørgsmål omkring **empiri** i første fase, som er letforståelige og brugbare i starten af undervisningen. De kan naturligvis bygges ud på et senere tidspunkt, men grundlæggende er det her, hvad eleverne har brug for at kunne.

1. Hvad ville man undersøge? (hvilken problemstilling)
2. Hvordan gjorde man? (metode)
3. Hvad fandt man ud af? (resultat og diskussion af fortolkning af resultat)

4. Hvad kan man bruge det til? (anvendelse af psykologiske viden på en konkret problemstilling)

Det er min erfaring, at man gennem konsekvent at bruge disse spørgsmål i en periode opnår, at det bliver en del af elevernes måde at arbejde på. Når de kan det her, kan man gå videre med en mere kritisk tilgang med fx metode og fortolkning af resultater samt om andre undersøgelser peger i samme retning. Analyse på højere niveau må også komme senere, men allerede her bør man så småt indføre til begrebet **metatekst**, dvs. det at man rent faktisk bruger psykologisk viden til at analysere med, og at man derfor ikke kan nøjes med at beskrive men også må bruge udtryk som: dette kunne tyde på, på den anden side ser det ud til osv. Derved skærper man elevernes forståelse for at man fortolker og udlægger ved hjælp af teorien, dvs. man kan ikke tale om absolutte sandheder, og derved lægger man op til det mere kritiske arbejde, som kommer i løbet af undervisningen.

Synopsis efter første forløb

Når man er gennem første forløb skulle eleverne meget gerne have opnået en vis rutine i at kunne arbejde psykologifagligt, så nu er tiden kommet til at se, om de kan bruge det til at arbejde omkring synopsis. Den første gang vil det være oplagt at lave et enkelt eksamensspørgsmål, som man arbejder med i klassen. Først gennemgås det basale omkring synopsiseksamen, dernæst forsøger man sammen at afkode eksamensspørgsmålet: hvad er det egentlig det lægger op til? Det vil være en god ide at finde en avisartikel og et par nye undersøgelser omkring temaet. Mængden af bilagsmateriale bør den første gang nok ikke være mere end til en 3-timers prøve, så de kan nå at læse det ordenligt og finde ud af, hvad de skal gøre med det. Endelig skal man arbejde med fænomenet 'problemformulering'. Hvad forstår man egentlig ved det, og hvordan kan en mulig problemformulering se ud? Dernæst bør man introducere til det at undersøge en problemstilling ved hjælp af psykologisk viden. I gymnasiet vil eleverne være fortrolige med den måde at arbejde på pga. AT. Jeg vælger at lave første synopsisforløb som gruppearbejde, ligesom jeg også vil lade dem fremlægge resultatet i grupper, selvom de ikke må det til eksamen.

Mulige arbejdsopgaver til det første synopsisforløb

1. **Læs overskriften som angiver et tema.** Hvad lægger den op til at undersøge? Skriv det ned med dine egne ord.
2. **Læs bilagene igennem og forbind dem til temaet.** Forsøg at finde ud af, hvilken psykologisk problemstilling de lægger op til at undersøge nærmere. Prøv at formulere et spørgsmål, som du kan undersøge (**problemformulering**)
3. **Hvilken psykologisk viden kan man inddrage for at undersøge den psykologiske problemstilling, som I har rejst?** (dvs. hvilken teori kender I fra undervisningen, hvilke undersøgelser osv.) Find den viden i din tekstbog og papirer og repetér det. Få klarhed over begreber mm. og prøv at formulere, hvorfor I synes, at den valgte teori er god til at forklare mm.
4. **Forsøg nu at give et bud på, hvordan den psykologiske viden kan bruges til at belyse den problemstilling du har rejst,** fx hvordan ville teorien forklare det, er der undersøgelser som peger i samme retning eller modsiger det, er der noget teorien ikke kan forklare mm. Gør præcis som vi har gjort i undervisningen, dvs. stil de relevante spørgsmål ved hjælp af teori og empiri. I skal både beskrive og analysere (husk metatekst). Husk også at det ikke er nok at mene noget, man skal

- også dokumentere det (ved hjælp af fx undersøgelser, empiri, ekspertudsagn mm.) Det er det vi kalder 'kritisk tænkning' og at argumentere på et fagligt grundlag.
5. **Forsøg nu at give et bud på en konklusion på baggrund af jeres arbejde med at undersøge problemstilling.** Hvad fandt I ud af? Hvorfor ser det sådan ud? Kan man evt. diskutere det?
 6. **Skriv resultatet af undersøgelsen ind i synopsiskabelonen i punktform.** Gør det så kort som muligt, men husk at der skal være nok til at man kan huske, hvad det var, man ville sige. Måske skal den skrives i flere omgange. Prøv at diskutere hvad der skal med og hvorfor.
 7. **Øv Jer i gruppen på at fremlægge indholdet af synopsisen mundtligt** (skal tage ca. 10 minutter). Forsøg at tale tydeligt og brug papiret som et 'talepapir'. I må ikke læse det op. Alle skal have mulighed for at sige noget, så del de forskellige punkter mellem jer i gruppen. Synopsen kopieres til hele klassen, så vi kan diskutere formen af dem (obs. I vil ikke blive vurderet på selve synopsisen)
 8. **Selvevaluering:** når gruppen har fremlagt skal de evaluere sig selv:
 - a. Hvordan virkede synopsisen? Kunne den bruges? Stod der for meget? For lidt?
 - b. Hvad fungerede godt i fremlæggelsen? Hvad kan blive bedre næste gang?
 9. **Feedback:** hele klassen giver feedback til fremlæggelsen. Vi bruger flg. som vurderingskriterier (se feedback papir). Husk at vi fokuserer på selve fremlæggelsen, og at vi giver feedback for at lære mere om, hvordan vi skal bruge synopsis til at fremlægge, dvs. vi ser især på hvad der er godt, og hvad der kan blive bedre.

Feedback papir efter synopsisfremlæggelse			
Fokuspunkter	Ja	Nej	Kommentar
Var der en klar problemformulering?			
Demonstrerede besvarelsen kendskab til psykologifaget? Fx gennem at anvende psykologisk viden på konkrete problemstillinger?			
Blev der redegjort for psykologiske teorier og begreber og Evt. undersøgelser?			
Forholdt man sig kritisk til teorierne og begreberne?			
Blev der brugt et fagligt begrebsapparat til at formidle psykologisk viden?			
Blev der talt klart og tydeligt?			
Brugtes synopsisen som talepapir?			
Blev synopsisen læst op?			